

KLACHTNUMMER : 22.0405

DE KLACHTENCOMMISSIE VOOR GGZ NOORD-HOLLAND-NOORD
HEEFT HET VOLGENDE OVERWOGEN EN GEOORDEELD OMTRENT DE OP 3 JUNI 2022 BINNENGEKOMEN
KLACHT IN HET KADER VAN DE WET VERPLICHTE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (WVGGZ) VAN:

A., geboren [...] wonende : B
hierna te noemen: klaagster

tegen

C.,
werkzaam als psychiater bij GGZ-team B. van de instelling
hierna te noemen : verweerder.

1 VERLOOP PROCEDURE

1.1. Overzicht van de ingekomen stukken

- Het klachtenformulier gedateerd 3 juni 2022, ontvangen op 3 juni 2022;
- Een gewijzigd klachtenformulier, eveneens gedateerd op 3 juni 2022, ontvangen op 16 juni 2022
- Een (ongedateerde) brief van de patiëntenvertrouwenspersoon (hierna: pvp), in reactie op een op 9 juni 2022 door de klachtencommissie verzonden brief aan klaagster, ontvangen op 16 juni 2022;
- Een toelichting van de pvp bij het klachtenformulier, ontvangen op 5 juli 2022;
- De klachtencommissie heeft met toestemming van klaagster inzage in haar behandeldossier gehad over de periode van [...];

1.2. Klachtbrief – gericht tegen psychiater D. of C.

Klaagster heeft op haar klachtenformulier D., psychiater bij GGZ-team B., aangemerkt als persoon op wie de klacht betrekking heeft. Psychiater D. is sinds begin 2022 de zorgverantwoordelijke van klaagster. Ten tijde van de zitting had psychiater D. vakantieverlof.

De klacht van klaagster richt zich op de “Beslissing verlenen verplichte zorg (artikel 8:9 lid 1 & 2 Wvggz)”, hierna de zogenaamde 8:9 brief. In deze brief van [...] verklaart psychiater C., dat klaagster ten opzichte van de verplichte zorg (medicatie) niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen. C. is psychiater bij GGZ-team B. en was eerder de zorgverantwoordelijke van klaagster.

Omdat de klacht feitelijk betrekking heeft op psychiater C. nam de klachtencommissie aan dat klaagster haar klacht abusievelijk tegen psychiater D. heeft gericht. De ambtelijk secretaris van de klachtencommissie, heeft daarom na en in overleg met de pvp psychiater C. hiervan op 23 juni 2022 telefonisch op de hoogte gebracht.

Vervolgens is op 27 juni 2022 aan psychiater C. (als feitelijk aangeklaagde) op grond van artikel 2.3.3. van het “Klachtenreglement klachtencommissie voor GGZ Noord-Holland-Noord” (hierna: het klachtenreglement) de stukken toegezonden, waarin (onder meer) een verzoek tot verweer en het klachtenformulier. De schriftelijke uitnodiging voor de klachtzitting is 28 juni 2022 naar psychiater C. gestuurd.

Omdat er nog geen verweer ontvangen was heeft de ambtelijk secretaris in de namiddag van 5 juli 2022, de dag voor de geplande zitting, contact gezocht met psychiater C. Hij heeft toen aangegeven dat hij niet ter zitting zou verschijnen omdat de klacht niet op hem, maar op psychiater D., betrekking heeft.

De klachtencommissie heeft hierop besloten de voor 6 juli 2022 geplande zitting door te laten gaan. Psychiater C. is immers tijdig en op de juiste wijze op de hoogte gebracht van de *feitelijk* tegen hem gerichte klacht. Dat hij zich aan het einde van de dag voor de zitting afmeldt komt daarmee voor zijn rekening en risico.

Klaagster en de pvp zijn op 6 juli 2022 aan het begin van de zitting op de hoogte gebracht van de afwezigheid van psychiater C. en zijn redenen daartoe. Klaagster heeft in overleg met de pvp verzocht de zitting wel door te laten gaan.

1.3. De mondelinge behandeling van de klacht

- Klaagster heeft haar standpunt voor de commissie toegelicht op de zitting van 6 juli 2022;
- Aanwezig was klaagster, bijgestaan door de pvp E. Namens verweerder is, zoals hierboven tevoren reeds vermeld, niemand verschenen;
- Op 6 juli 2022 is de beslissing van de uitspraak telefonisch aan klaagster medegedeeld en op 12 juli (per e-mail) aan de instelling.

2 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

2.1 STANDPUNT KLAGER

De klacht van klaagster bestaat uit de volgende klachtonderdelen:

1. de beslissing van de zorgverantwoordelijke dat klaagster niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen met betrekking tot dwangmedicatie (wilsonbekwaam) is niet juist tot stand gekomen;
2. klaagster betwist dat zij ten tijde van de afgifte van de zogenaamde 8:9 brief wilsonbekwaam was. Haar wilsbekwaam verzet (tegen dwangmedicatie) dient gehonoreerd te worden, aldus klaagster.

Daarnaast verzoekt klaagster de klachtencommissie een schadevergoeding vast te stellen bij gegrondverklaring van haar klacht.

2.2 STANDPUNT VERWEERDER

Verweerder psychiater C. heeft geen verweerschrift ingediend en is niet ter zitting verschenen.

3 OVERWEGINGEN EN BEOORDELING DOOR DE KLACHTENCOMMISSIE

3.1 VOORVRAAG

De commissie is bevoegd kennis te nemen van de klacht. Klaagster is ontvankelijk in haar klachten. Ten aanzien van klachtonderdeel 1 overweegt de klachtencommissie wellicht ten overvloede, dat klaagster op grond van artikel 10:3 Wvvgz juncto artikel 2:1 Wvvgz een klacht in kan dienen over de (de vaststelling van) haar wils(on)bekwaamheid.

3.2 TOETSING CRITERIA

Bij de beoordeling van de klacht gaat de commissie uit van de volgende feiten en omstandigheden.

- [...]
- Sinds (in ieder geval) januari [...] is zij onder behandeling bij de instelling;

- De rechtbank Noord-Holland heeft laatstelijk bij beschikking van [...] een zorgmachtiging afgegeven die geldt tot en met 6 september 2023, waarin (voor zover hier relevant) de volgende vorm van verplichte zorg nodig wordt geacht: het toedienen van vocht, voeding en medicatie (...) ter behandeling van een psychische stoornis (...).
- Klaagster heeft in [...] een klachtenformulier ingediend (met nummer [...]), waarin zij (voor zover hier relevant) bezwaar maakte tegen de inname van anti-psychotische medicatie (Acemap). De klachtencommissie heeft deze klacht ongegrond verklaard.
- Klaagster is tegen deze uitspraak in beroep gegaan. Bij beschikking van [...] heeft de Rechtbank Noord-Holland (hierna: de rechtbank) voornoemde beslissing van de klachtencommissie vernietigd, en de klacht van klaagster alsnog gegrond verklaard. De rechtbank heeft de instelling daarbij veroordeeld tot betaling aan klaagster van een bedrag van € 500,- ter vergoeding van geleden schade. De rechtbank was (kort gezegd) van oordeel dat de inname van de medicatie door klager niet op basis van vrijwilligheid plaatsvond. Aldus was sprake van uitvoering van verplichte zorg en niet slechts van 'drang', en had verweerder de voorwaarden van artikel 8:9 Wvvgz dienen te volgen (waaronder een schriftelijke mededeling van de verplichte zorg aan klaagster). Klaagster is hierdoor in haar belangen geschaad en heeft daardoor nadeel en schade ondervonden.
- Ondanks voornoemde uitspraak van de rechtbank is aan de advocaat van klaagster pas op [...] een 8:9 brief is overhandigd, terwijl de wekelijkse toediening van Acemap is voortgezet over de periode van [...]. Hiertegen heeft klaagster op [...] een klacht ingediend. De klachtencommissie heeft geoordeeld dat aan klaagster (wederom) ten onrechte geen 8:9 brief is overhandigd over genoemde periode. Om die reden is aan klaagster een door de instelling te betalen schadevergoeding toegekend van € 200,-.
- Vervolgens is aan klaagster een 8:9 brief overhandigd gedateerd [...]. In deze brief (door C. ondertekend op [...]) kondigt C. aan dat aan klaagster per [...] verplichte zorg zal worden verleend. In deze brief staat vermeldt: "Om de verplichte zorg die in deze brief staat beschreven te kunnen verlenen, heb ik een professionele inschatting gemaakt of betrokkene in staat is alle belangen die spelen te kunnen benoemen en afwegen. Ik ben van mening dat betrokkene ten opzichte van de verplichte zorg die in deze brief is opgenomen, niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen. De bezwaren die betrokkene aangeeft, namelijk dat ze de medicatie niet nodig vindt en ook aangeeft te sjoemelen met de medicatie als die niet onder toezicht wordt ingenomen, maken dat het ernstig nadeel niet kan worden afgewend."

3.3 KLACHTONDERDEEL 1 – Zorgvuldigheid totstandkoming beslissing wilsonbekwaamheid

Schriftelijke vastlegging wilsonbekwaamheid

Volgens klaagster is de beslissing van de zorgverantwoordelijke dat zij niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen met betrekking tot dwangmedicatie (wilsonbekwaam) niet juist tot stand gekomen (artikel 1:5 lid 1 Wvvgz).

In de artikel 8:9 brief waarin de verplichte zorg wordt aangezegd, is zij – zonder verdere toelichting – niet wilsbekwaam verklaard.

Het tijdstip waarop de beslissing lijkt te zijn genomen, [...] is de dag waarop de brief is gedateerd. Ter zitting heeft klaagster daarover opgemerkt dat zij noch C., noch D. dit kalenderjaar heeft gezien of gesproken. Zij heeft enkel op [...] kennisgemaakt met D. In dit gesprek is niet gesproken over de vraag of zij voldoende in staat is haar belangen op het punt van de medicatie te waarderen.

Verder heeft klaagster de vraag opgeworpen hoe lang zij dan wilsonbekwaam zou zijn (tot aan het einde van de zorgmachtiging, tot [...]). Dit acht klaagster relevant, omdat er nooit eerder sprake is geweest van twijfels aan haar wilsbekwaamheid.

Tot slot verwijst klaagster nog naar een door KNMG opgestelde richtlijn "Stappenplan bij beoordeling van wilsbekwaamheid" ter onderbouwing van haar klacht: Klaagster is (1) niet voorbereid op de beoordeling van wilsbekwaamheid (er is geen uitleg gegeven over de aard en het doel van de beoordeling), (2) er is verkeerd geoordeeld over haar beslisvaardigheid en (3) deze ingrijpende beslissing is niet goed gemotiveerd.

De klachtencommissie overweegt als volgt:

Op grond van artikel 1:5 dient de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast te leggen wanneer hij de betrokkenen niet in staat acht tot een redelijke waardering van zijn/haar belangen ter zake van zorg (...). De zorgverantwoordelijke vermeldt daarbij de datum, het tijdstip en ter zake van welke beslissingen betrokkene niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn/haar belangen. Dit moet op gemotiveerde wijze gebeuren (naar analogie met de Wet Bopz en de toepasselijkheid van artikel 3:46 e.v. Algemene wet bestuursrecht).

Voor het beoordelen van wils(on)bekwaamheid bestaan er verschillende stappenplannen. Deze hebben allen gemeen, dat een beoordeling van wilsonbekwaamheid niet kan plaatsvinden – zo leest de klachtencommissie deze – zonder hierover één of meerdere gesprekken met betrokkene te hebben.

Hoewel de 8:9 brief vermeldt dat C. klaagster op [...] heeft onderzocht en met haar de voorgenomen beslissing (naar de klachtencommissie begrijpt met betrekking tot het verlenen van medicatie) heeft besproken, wordt dit door klaagster ontkend. In het EPD van klaagster is ook geen contactmoment terug te vinden tussen C. of D. in de dagen of weken voorafgaand aan de afgifte van de 8:9 brief op [...].

De klachtencommissie gaat er dan ook vanuit dat voorafgaand aan de beoordeling van de wils(on)bekwaamheid van klaagster geen gesprek met haar heeft plaatsgevonden en dat deze beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van een inschatting door eerdere gesprekken met klaagster, en aan de hand van de berichten van de ambulante begeleiders over het sjoemelen met medicatie. Van een zorgvuldige beoordeling zoals de wet deze heeft beoogd, en waarvoor handvatten zijn gegeven in de eerdergenoemde richtlijn, is dan ook in dit geval geen sprake geweest. Nagenoeg alle stappen voor een zorgvuldige beoordeling van wils(on)bekwaamheid zijn overgeslagen. En aan de vereiste registratie is gedeeltelijk invulling gegeven. De enkele vermelding in de 8:9 brief (kort gezegd: dat klaagster wilsonbekwaam is, omdat zij de medicatie niet nodig vindt en aangeeft te sjoemelen) is hiertoe onvoldoende. Door deze summier beschrijving, wordt ook niet duidelijk op welke wijze de beslissing om klaagster wilsonbekwaam te verklaren tot stand is gekomen. Ook is voor klaagster onduidelijk gebleven voor welke periode zij wilsonbekwaam wordt geacht. Dit had voorkomen kunnen worden door het bespreken en vastleggen van een eerstvolgend evaluatiemoment.

De klachtencommissie zal de klacht van klaagster daarom gegrond verklaren.

Overleg met vertegenwoordiger

Het tweede lid van artikel 1:5 van de Wvvgz bepaalt dat wanneer een betrokkene wilsonbekwaam wordt verklaard, deze beslissing niet wordt genomen dan na overleg met de vertegenwoordiger. Indien er geen vertegenwoordiger optreedt, stelt hij de geneesheer-directeur (GD) en de officier van justitie (OVJ) daarvan op de hoogte (lid 3 van artikel 1:5 Wvvgz). Artikel 1:3 lid 4 bepaalt (zelfs) dat de zorgaanbieder een verzoek voor mentorschap, indien er sprake is van wilsonbekwaamheid en er geen vertegenwoordiger is.

Klaagster stelt dat zij geen vertegenwoordiger heeft en dat dit overleg niet heeft plaatsgevonden. Voor zover klaagster hiervan op de hoogte is, zijn ook de GD en de OVJ niet op de hoogte gebracht van het ontbreken van noodzakelijk overleg met de vertegenwoordiger van klaagster.

Uit het EPD, noch uit de overige stukken in het dossier van klaagster is gebleken dat C.– bij het ontbreken van een vertegenwoordiger – de GD en de OVJ op de hoogte heeft gebracht van de vaststelling van de wilsonbekwaamheid van klaagster, zonder overleg vooraf met een vertegenwoordiger. Ook om die reden acht de klachtencommissie de klacht van klaagster gegrond.

3.4 KLACHTONDERDEEL 2 – betwisting wilsonbekwaamheid en honoreren wilsbekwaam verzet

Klaagster betwist dat zij wilsonbekwaam is terzake van de medicatie. Zij stelt in staat te zijn tot een redelijke waardering van haar belangen aangaande de medicatie. Zij bezit het vermogen om een keuze uit te drukken, zij kan uitleggen waarom ze niet langer medicatie wenst. Voor klaagster wegen de nadelen (bijwerkingen) niet op tegen de voordelen. Zij kan ook uitleggen om welke beslissing het hier gaat en zij begrijpt de relevante medische informatie. Het gaat er niet om of de beslissing van klager goed genoeg is, het gaat erom of de beslisvaardigheid goed genoeg is gezien de (relatieve) ernst van de situatie, aldus klaagster.

De klachtencommissie overweegt hierover als volgt:

Het begrip 'wilsonbekwaam' heeft blijkens de wettelijke omschrijving in artikel 2:1 lid 6 Wvvggz en de parlementaire toelichting daarop, betrekking op – zeer kort gezegd – “kennen en kunnen”. Klaagster zal voldoende moeten begrijpen wat er in haar geval aan de hand is (haar toestand kennen) én voldoende in staat zijn om daarover tot behoorlijke ('redelijke') afwegingen te komen (kunnen). Beiden zijn nodig. Een psychische stoornis staat niet zonder meer dit 'kennen en kunnen' in de weg. Klaagster kan haar stoornis immers 'kennen' en in staat zijn tot behoorlijke afwegingen over de aanpak of behandeling daarvan. Het zelfbeschikkingsrecht dat ieder mens toekomt en dat artikel 2:1 lid 6 Wvvggz beoogt te beschermen, dient dan te worden gerespecteerd, mits geen schade dreigt voor anderen of acuut levensgevaar voor klaagster zelf. Dat is de gedachte die aan de bepaling ten grondslag ligt. De stoornis kan echter ook het 'kennen' of 'kunnen' aantasten. Dan is betrokkene wilsonbekwaam.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat de beslissing klaagster wilsonbekwaam te verklaren onzorgvuldig tot stand gekomen. Nu klaagster bovendien betwist wilsonbekwaam te zijn, acht de klachtencommissie het noodzakelijk om de wilsbekwaamheid van klaagster alsnog/opnieuw op zorgvuldige wijze in retrospectief vast te stellen (aan de hand van dossieronderzoek en een of meerdere gesprekken met klaagster). Dit is van belang om het tweede deel van dit klachtonderdeel te kunnen beoordelen – had het wilsbekwaam verzet gehonoreerd dienen te worden?

De klachtencommissie geeft de zorgverantwoordelijke (op grond van artikel 2.3.7 van het klachtenreglement) dan ook de opdracht deze beoordeling op zo kort mogelijke termijn – doch uiterlijk binnen 3 maanden – te laten verrichten door een onafhankelijk psychiater.

4 BESLISSING DOOR DE KLACHTENCOMMISSIE

De klachtencommissie verklaart:

De klacht van klaagster ten aanzien van klachtonderdeel 1 **gegrond**;

Bepaalt dat de wils(on)bekwaamheid van klaagster op/enkele weken voorafgaand aan [...] opnieuw/alsnog op de juiste wijze dient te worden beoordeeld en geregistreerd. Dit onderzoek dient op korte termijn, doch uiterlijk binnen 3 (drie) maanden plaats te vinden, te rekenen vanaf de dag van verzending van deze uitspraak.

Houdt de behandeling van klachtonderdeel 2 aan tot 5 oktober 2022, in afwachting van bericht van de zorgverantwoordelijke over de uitvoering van de (her)beoordeling van de wils(on)bekwaamheid van klaagster en het daarbij behorende verslag.

Aldus gedaan te B. op 6 juli 2022, verzonden op 14 juli 2022

Vastgesteld door de volgende commissie:

drs. C.C.A.M. Kraus (voorzitter), mr. M. Broek (lid-jurist), drs. R. Kok (lid-psychiater) (leden),

bijgestaan door M. Amende (ambtelijk secretaris).

Namens deze;

C.C.A.M. Kraus,
voorzitter

Beroep

De Wvggz geeft betrokkene (klager), diens vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene de mogelijkheid om binnen 6 weken na de uitspraak van de commissie een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift in te dienen bij de rechter van rechtbank Noord-Holland, gelegen aan de Kruseman van Eltenweg 2, 1817 BC Alkmaar.

Deze uitspraak wordt toegezonden aan:

A., cliënt

E., PVP

F., advocaat

G., Geneesheer directeur

GGZ Noord-Holland-Noord (zorgaanbieder)

D., zorgverantwoordelijke

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.